

«وطن امروز» به مناسبت سالروز مبعث پیامبر اسلام (ص) بررسی می کند

مبعث، روز اخلاق یا سیاست؟

هدف از بعثت انبیا و سوال از فلسفه آن شاید یکی از ابتدایی ترین پرسش های مربوط به آغاز رسالت پیامبران بوده و از دیرباز نسبت به آن سوال می شده است. قرآن کریم هم به فراخور مناسبت ها و اتفاقات

بعثت از منظر قرآن

ایمان دارم و به من امر شده است که آن را در میان شما بر پا دارم». نیز در سوره اعراف آیه ۲۹ می فرماید: قُلْ أُمِرْتُ بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوا مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ؛ «بگو خدایم به قسط امر کرده است و اینکه روی خود را در پرستش و سجود به سوی خدا استوار دارید و او را مخلصانه بخوانید».

طافوت بپرهیزید». از سوی دیگر اقامه عدل و قسط نیز در آیات دیگری مورد تأکید قرار گرفته است. خدای متعال در سوره حدید آیه ۲۵ می فرماید: لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ؛ «همانا فرستادگانمان را با دلایل روشن فرستادیم و با آنان کتاب و میزان را فرو فرستادیم تا زندگی مردم بر پایه قسط استوار شود».

تکرار شده و در آیات دیگر قرآن نیز درباره سایر انبیا، عبادت خدای یکتا به عنوان هدف اصلی مطرح شده است. از جمله می توان به آیات ۲۱ بقره، ۳۶ نسا، ۷۲ و ۷۱ مائده، ۵۰، ۶۱ و ۸۴ هود، ۳۶ نحل، ۷۷، حج، ۲۳ و ۲۲ مؤمنون، ۴۵ نمل و ۱۶ و ۳۶ عنکبوت اشاره کرد.

عبادت خدای یکتا به عنوان یکی از اهداف بعثت در قرآن کریم به دفعات مورد اشاره قرار گرفته که موارد زیر، به عنوان نمونه ارائه می شود: لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ (اعراف: ۵۹)؛ «همانا نوح را به سوی قومش فرستادیم. پس به آنان گفت، خدا را عبادت کنید، شما را جز او خدایی نیست». و آلی غَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ (اعراف: ۶۵)؛ «و برای قوم عاد برادرشان هود را فرستادیم. او گفت، ای قوم! خدا را عبادت کنید، شما را جز او خدایی نیست».

هدف بعثت چیست؟

می دهد، «میثاق مدینه» است. این توافقنامه ای بود که پیامبر بین مسلمانان، یهودیان و دیگر قبایل مدینه منعقد و اصول همکاری و همزیستی مسالمت آمیز را تعیین کرد.

مناقشه سال های اخیر چه بود؟

است که به مردم بگوید: «خدا را عبادت کنید و از تبعیت طاغوت اجتناب کنید». در واقع هر پیغمبری را فرستادیم، ۲ هدف داشته که این دو ۲ روی یک سکه هستند؛ یکی عبادت خدا و دیگری درگیری با طاغوت.

در کنار اینها برخی آیات قرآن نیز به صراحت به هدف ایجاد جامعه اسلامی اشاره دارند. به عنوان مثال، آیات مربوط به احکام اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در سوره های مختلف (مانند سوره مائده) نشان دهنده تلاش برای ایجاد یک جامعه منظم بر اساس اصول اسلامی هستند. رفتار پیامبر در مدینه، از جمله دعوت به مشورت و... نشان دهنده تلاش ایشان برای ایجاد یک جامعه اسلامی با ساختاری منظم و کارآمد است.

تمام طور که پیش تر اشاره شد، نمی توان هدف بعثت را به یک عامل محدود و محصور کرد، لذا می توان گفت هدف بعثت پیامبران، بویژه پیامبر خاتم، حضرت محمد(ص)، چندبعدی و جامع است. از جمله اهداف کلیدی بعثت می توان به موارد زیر اشاره کرد: اقامه توحید: یکی از اهداف اصلی بعثت، معرفی و تبیین مفهوم توحید و پرستش خداوند یکتاست. پیامبر اسلام به مردم آموخت تنها خداوند شایسته پرستش است و باید از هرگونه شرک و بت پرستی دوری کنند.

در کنار همه اینها منابع تاریخی نیز به توصیف فعالیت های پیامبر در راستای ایجاد جامعه اسلامی و برقراری نظم اجتماعی می پردازند. این داده ها و مستندات تاریخی به وضوح نشان می دهد هدف پیامبر اسلام از بعثت، نه تنها تبلیغ دین، بلکه ایجاد یک جامعه اسلامی با اصول اخلاقی، اجتماعی و سیاسی مشخص بوده است. اما در مقابل اگر بخواهیم هدف بعثت را اقامه اخلاق بدانیم، به دلایلی می رسیم که آنها هم محل اعتناست.

همچنین در چند آیه قرآن، عبادت خدا به عنوان هدف اصلی بعثت تمام انبیا ذکر شده است. نظیر آیه ۳۶ نحل که خداوند می فرماید: وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ؛ «همانا در بین هر امتی، رسولی فرستادیم که خدا را عبادت کنید و از

رسول خدا(ص) یک سیاستمدار بزرگ بود و ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) و کاری که انجام داد به جامعه ارائه ندادیم.» اما در مقابل سروس محلاتی در یادداشتی با عنوان «پروژه اخلاق زدایی از بعثت» ضمن دفاع از رسالت اخلاقی پیامبر(ص) به تحلیل انگیزه های سیاسی طراحان پروژه اخلاق زدایی پرداخته است: «قرآن، پیامبر را به اخلاقی می ستاید: «لَنْك لَعَلَىٰ خَلْقٍ عَظِيمٍ» و برای او رسالت اخلاقی برمی شمارد: «بِرِزْقِهِمْ وَ يَعْلَمُهُمُ الْكِتَابُ» و موفقیت او را به خاطر رفتار اخلاقی اش می داند: «و لَو كُنْتُ فَظًا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانفَضُّوا مِنْ حَوْلِك». پس چه شده که امروز، نقش محوری و بنیادین اخلاق در بعثت نادیده انگاشته می شود؟! دیروز اسلام شناسان اصیل مثل علامه طباطبایی به «بعثت لایتم مکارم الاخلاق» استناد می کردند و می گفتند: پیغمبر(ص) فرمود: هدف اصلی من تربیت اخلاقی مردم است و امام خمینی با همین استناد نتیجه می گرفت: غایت بعثت و نتیجه دعوت خاتم الانبیا «اکمال مکارم اخلاق» است ولی امروز گفته می شود این حدیث بی اعتبار است و از مجموعه ابویهریره است! و این را ساخته اند تا ما را از دین سیاسی منحرف کنند!

مبارزه با طاغوت: یکی از اهداف مهم بعثت، تشکیل یک جامعه اسلامی بر مبنای اصول اسلامی و انسانی بود. این جامعه باید به ارزش های اسلامی پایبند باشد و در آن همکاری، همدلی و محبت حاکم باشد.

سیره نگاران اسلامی در توصیف زندگی پیامبر به تأکید ایشان بر اصول اخلاقی و انسانی اشاره کرده اند. رفتارهای پیامبر در تعامل با مردم، حتی با دشمنانش، نمونه هایی از تعهد به اخلاق و انصاف است.

مبارزه با طاغوت: یکی از اهداف مهم بعثت، تشکیل یک جامعه اسلامی بر مبنای اصول اسلامی و انسانی بود. این جامعه باید به ارزش های اسلامی پایبند باشد و در آن همکاری، همدلی و محبت حاکم باشد.

رفتار پیامبر در تعامل با مختلف اشرار جامعه از جمله یتیمان، فقرا و حتی دشمنان، نشان دهنده تعهد ایشان به اصول اخلاقی و انسانی است. ایشان همیشه به عدالت، صداقت و مهربانی تأکید داشتند و این امر در احادیث حضرت هم مشهود است.

مبارزه با طاغوت: یکی از اهداف مهم بعثت، تشکیل یک جامعه اسلامی بر مبنای اصول اسلامی و انسانی بود. این جامعه باید به ارزش های اسلامی پایبند باشد و در آن همکاری، همدلی و محبت حاکم باشد.

رفتار پیامبر در تعامل با مختلف اشرار جامعه از جمله یتیمان، فقرا و حتی دشمنان، نشان دهنده تعهد ایشان به اصول اخلاقی و انسانی است. ایشان همیشه به عدالت، صداقت و مهربانی تأکید داشتند و این امر در احادیث حضرت هم مشهود است.

مبارزه با طاغوت: یکی از اهداف مهم بعثت، تشکیل یک جامعه اسلامی بر مبنای اصول اسلامی و انسانی بود. این جامعه باید به ارزش های اسلامی پایبند باشد و در آن همکاری، همدلی و محبت حاکم باشد.

سیاست یا اخلاق کدام ارجح است؟

کشیده شوند. مبارزه با طاغوت ها به معنای مبارزه با نهادهای اجتماعی و سیاسی بود که مانع از پذیرش توحید و اصول اسلامی می شدند.

در میان اهداف پیامبر اسلام از بعثت، تعیین ارجحیت بین آنها ممکن است به برداشته ها و تفاسیر مختلف بستگی داشته باشد. با این حال، بسیاری از دانشمندان و مفسران اسلامی بر این باورند هدف اصلی بعثت پیامبر، هدایت انسان ها به سوی توحید و پرستش خداوند است. این هدف به عنوان بنیادی ترین و مهم ترین هدف در نظر گرفته می شود و سایر اهداف مانند اقامه اخلاق، برقراری عدالت اجتماعی و اصلاح جامعه نیز در راستای این هدف قرار می گیرد.

لذا تشکیل حکومت اسلامی به پیامبر این امکان را داد که اصول و ارزش های اسلامی را به صورت عملی پیاده و جامعه ای بر اساس توحید، عدالت و اخلاق ایجاد کند، لذا در مدینه، پیامبر با تشکیل حکومت، توانست قوانین اسلامی را به اجرا بگذارد و جامعه را بر اساس اصول توحیدی مدیریت کند.

سایر اهداف پیامبر مانند اقامه اخلاق و عدالت اجتماعی، به نوعی در خدمت هدایت انسان ها به سوی خداوند و زندگی بر اساس اصول الهی قرار دارد. به عبارت دیگر، تحقق اخلاق نیکو و عدالت اجتماعی بدون توجه به توحید و ایمان به خداوند ممکن نیست.

در ضمن در دوران مکه، مسلمانان تحت فشار و آزار شدید قرار داشتند. تشکیل حکومت در مدینه به مسلمانان این امکان را داد که از خود دفاع کنند و آزادی عمل بیشتری برای دعوت به توحید داشته باشند، لذا وجود یک حکومت اسلامی باعث ایجاد امنیت و ثبات برای پیروان دین جدید شد.

اصول اخلاقی و اجتماعی که پیامبر معرفی کرد، در نهایت باید بر پایه ایمان به خداوند استوار باشد تا پایدار و مؤثر باقی بماند. در ضمن باید به این نکته نیز اشاره کرد که دعوت به توحید توسط پیامبر اسلام بدون تشکیل حکومت و مبارزه با طاغوت، به طور کامل ممکن نبود و دلایل متعددی برای این موضوع وجود دارد. در زمان پیامبر جامعه عربستان تحت تأثیر نظام های قبیله ای و اعتقادات شرک الود قرار داشت. برای تحقق توحید و دعوت به یکتا پرستی، لازم بود این نظام های فاسد و طاغوت ها به چالش

توحید به عنوان یک اصل بنیادین در جامعه پذیرفته شود.

اصول اخلاقی و اجتماعی که پیامبر معرفی کرد، در نهایت باید بر پایه ایمان به خداوند استوار باشد تا پایدار و مؤثر باقی بماند. در ضمن باید به این نکته نیز اشاره کرد که دعوت به توحید توسط پیامبر اسلام بدون تشکیل حکومت و مبارزه با طاغوت، به طور کامل ممکن نبود و دلایل متعددی برای این موضوع وجود دارد. در زمان پیامبر جامعه عربستان تحت تأثیر نظام های قبیله ای و اعتقادات شرک الود قرار داشت. برای تحقق توحید و دعوت به یکتا پرستی، لازم بود این نظام های فاسد و طاغوت ها به چالش

در سال های اخیر مناقشه ای شکل گرفت اینکه آیا هدف پیامبر از بعثت تشکیل حکومت بوده یا اقامه اخلاق؟ گروهی با تأکید بر برخی آیات و روایات بحث تشکیل حکومت را مقدم و دلیل اصلی می دانند و گروه دیگر با استناد به حدیث «أَمَّا بَعَثْتُ لِأَتَمِّمْ مَسْأَلَةَ الْإِخْلَاقِ» اقامه اخلاق را دلیل اصلی بعثت برمی شمرند. ترجیح هر یک از این دلایل می تواند در تصویری که به انسان از پیامبر اکرم به دست می دهد، تغییر ایجاد کند. آیا پیامبر فردی به دور سیاست و تنها به دنبال اقامه ارزش های اخلاقی در جامعه بود یا اینکه این هدف - یعنی اقامه اخلاق - را نیز در ذیل تشکیل حکومت و به دست گرفتن قدرت ممکن می دید؟

حجت الاسلام پناهیان در این باره می گوید: «رسول خدا(ص) یک سیاستمدار بزرگ بود و ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تعلیم و آموزش دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم.»

تمام درگیری های انبیا الهی بر سر مسائل سیاسی و به خاطر درگیر شدن با قدرت طلبان بوده و الا هیچ پیغمبری را به خاطر اینکه درس اخلاق بدهد، کسی نمی کشد!

رسول خدا(ص) یک سیاستمدار بزرگ بود و ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم.»

تمام درگیری های انبیا الهی بر سر مسائل سیاسی و به خاطر درگیر شدن با قدرت طلبان بوده و الا هیچ پیغمبری را به خاطر اینکه درس اخلاق بدهد، کسی نمی کشد!

رسول خدا(ص) یک سیاستمدار بزرگ بود و ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم.»

تمام درگیری های انبیا الهی بر سر مسائل سیاسی و به خاطر درگیر شدن با قدرت طلبان بوده و الا هیچ پیغمبری را به خاطر اینکه درس اخلاق بدهد، کسی نمی کشد!

رسول خدا(ص) یک سیاستمدار بزرگ بود و ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم.»

تمام درگیری های انبیا الهی بر سر مسائل سیاسی و به خاطر درگیر شدن با قدرت طلبان بوده و الا هیچ پیغمبری را به خاطر اینکه درس اخلاق بدهد، کسی نمی کشد!

رسول خدا(ص) یک سیاستمدار بزرگ بود و ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم.»

تمام درگیری های انبیا الهی بر سر مسائل سیاسی و به خاطر درگیر شدن با قدرت طلبان بوده و الا هیچ پیغمبری را به خاطر اینکه درس اخلاق بدهد، کسی نمی کشد!

رسول خدا(ص) یک سیاستمدار بزرگ بود و ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم.»

تمام درگیری های انبیا الهی بر سر مسائل سیاسی و به خاطر درگیر شدن با قدرت طلبان بوده و الا هیچ پیغمبری را به خاطر اینکه درس اخلاق بدهد، کسی نمی کشد!

رسول خدا(ص) یک سیاستمدار بزرگ بود و ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم.»

تمام درگیری های انبیا الهی بر سر مسائل سیاسی و به خاطر درگیر شدن با قدرت طلبان بوده و الا هیچ پیغمبری را به خاطر اینکه درس اخلاق بدهد، کسی نمی کشد!

رسول خدا(ص) یک سیاستمدار بزرگ بود و ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم.»

تمام درگیری های انبیا الهی بر سر مسائل سیاسی و به خاطر درگیر شدن با قدرت طلبان بوده و الا هیچ پیغمبری را به خاطر اینکه درس اخلاق بدهد، کسی نمی کشد!

رسول خدا(ص) یک سیاستمدار بزرگ بود و ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم.»

تمام درگیری های انبیا الهی بر سر مسائل سیاسی و به خاطر درگیر شدن با قدرت طلبان بوده و الا هیچ پیغمبری را به خاطر اینکه درس اخلاق بدهد، کسی نمی کشد!

رسول خدا(ص) یک سیاستمدار بزرگ بود و ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم.»

تمام درگیری های انبیا الهی بر سر مسائل سیاسی و به خاطر درگیر شدن با قدرت طلبان بوده و الا هیچ پیغمبری را به خاطر اینکه درس اخلاق بدهد، کسی نمی کشد!

رسول خدا(ص) یک سیاستمدار بزرگ بود و ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم. ما باید برای تبلیغات دینی در جامعه خودمان متأسف باشیم که تصویر دقیق و صحیحی از رسول خدا(ص) به جامعه ارائه ندادیم.»

